

Indonesië wordt onafhankelijk

Nederland is bijna 350 jaar de baas geweest in Indonesië, of zoals we het noemden in Oost-Indië of Nederlands Indië . De eerste tweehonderd jaar (ongeveer van 1600-1800) was de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) de baas, daarna van ca. 1800 – 1948 de Nederlandse regering. Die maakte van Indië een echt deel van Nederland waardoor het land Nederlands Indië ging heten.

Cultuurstelsel

De kooplieden van de VOC dreven handel en verdienden veel geld met het monopolie op specerijen. De Nederlandse regering was het ook te doen om het maken van winst en introduceerde in 1830 het Cultuurstelsel. Dit hield in dat de regering bepaalde welke gewassen (=culturen) er verbouwd moesten worden door de boeren. Volgens het Cultuurstelsel was ook 20% van de opbrengst voor de Nederlandse regering. Het cultuurstelsel maakte gebruik van dwangarbeid. De boeren moesten daarnaast Herendiensten verrichten: dat wil zeggen gedwongen werken voor de regering aan wegen, viaducten en gebouwen e.d.

Bedrijven met contractarbeiders

Nadat in 1864 de slavernij was afgeschaft en er natuurlijk geen dwangarbeid meer kon plaats vinden, werd de Agrarische Wet aangenomen. Die moest er voor zorgen dat mensen eigen bedrijfjes konden beginnen en ook grondstoffen als rubber, tin en olie konden gaan winnen. Deze grondstoffen waren belangrijk voor de fabrieken in Nederland. De arbeiders kregen een contract aangeboden en moesten precies volgens dat contract werken. Als ze dat niet deden werden ze zwaar gestraft of gemarteld. Deze contractarbeiders (ze heetten ook wel koelies) kwamen vaak uit China.

Ethische politiek

Er kwam vanuit Nederland steeds meer kritiek op het feit dat Nederland de bewoners van Indië uitbuitte, Onder andere door Multatuli in zijn boek Max Havelaar. Rond 1900 werd de Ethische Politiek van kracht. Veel Nederlanders wilden wat terugdoen voor Indië en vonden dat Nederland als een goede vader voor zijn 'kinderen' moest zorgen. Zo kwamen er ziekenhuizen en scholen voor alle kinderen in Indië, ook in de kleinere dorpen (desascholen)..

Nationalisme

Naarmate de inwoners van Nederlands-Indië zich meer ontwikkelden, werd ook de roep om zelfstandigheid sterker. Het Nationalisme (de trots op het eigen land) groeide. Er werden politieke partijen opgericht, zoals de communistische partij van Soekarno, die openlijk naar onafhankelijkheid streefden. Ze wilden een eigen land met een eigen bestuur. De Nederlanders waren hier tegen en in de jaren na 1930 werden de nationalistische leiders (waaronder Soekarno) opgesloten.

Japanse bezetting

Met de Japanse aanval op Pearl Harbour (waar de Amerikaanse oorlogsvloot lag) begon in dit deel van de wereld de Tweede Wereldoorlog (7 december 1941). De Nederlandse regering in Londen steunde de Amerikanen en verklaarde de oorlog aan Japan. In januari 1942 vielen de Japanners Indië binnen. Het leger van Japan was veel beter bewapend en getraind dan het Koninklijk Nederlands Indisch Leger (KNIL), toch duur het twee maanden voor de Japanners de strijd wonnen. In maart 1942 gaf het KNIL zich over.

Tijdens de Japanse bezetting werden de Nederlanders opgesloten in kampen. Ze hadden het daar erg zwaar. De mannen moesten zwaar werk doen onder slechte omstandigheden, de vrouwen werden gebruikt al prostituee voor Japanse soldaten. Na de bevrijding bleek dat 20% van de gevangenen de kampen niet overleefd had.

Indonesië steunt Japan

Om te zorgen dat de Indische bevolking de Japanners zou steunen, beloofden de Japanners onafhankelijkheid aan Indië. Daarom steunden veel Indische nationalistes, waaronder Soekarno die door de Japanners was vrijgelaten) de Japanners. De twee atoombommen op Hiroshima en Nagasaki (6 en 9 augustus 1945) maakten een einde aan de Japanse bezetting van Indië. De nationalistische leiders Soekarno en Hatta riepen daarop op 17 augustus 1945 de onafhankelijke Republiek Indonesië uit. De Nederlanders zaten toen nog allemaal gevangen en konden niets doen.

Onafhankelijkheid

Toen de Nederlanders vrij kwamen, begonnen zij onderhandelingen over de toekomst van Indonesië. Maar met Soekarno wilden de Nederlanders niet praten. Zij vonden hem een verrader die met de Japanners had samengewerkt. Er kwam een plan om een soort Verenigde Staten van Indonesië op te richten met de koningin als staatshoofd. Maar de Indonesiërs vonden dat niks.

Nederland had intussen een leger (een soort politiemacht) naar Indonesië gestuurd. De strijd die ontstond (vooral op de eilanden Java en Sumatra) met de nationalistes heten de politieacties. Het ging er vaak wreed aan toe maar het lukte niet de opstandige Indonesiërs te verslaan. Amerika en de Verenigde Naties gingen zich ermee bemoeien en wilden dat er vrije verkiezingen over onafhankelijkheid gehouden zouden worden. Als Nederland niet ou meewerken, zou Amerika de economische hulp aan Nederland (de Marshallhulp) stop zetten.

In augustus 1949 werd er in Den Haag onderhandeld over de onafhankelijkheid van Indonesië. Op 27 december 1949 verloor Nederland officieel het gezag (de soevereiniteit) over Indonesië dat vanaf dat moment een vrij en onafhankelijk land werd.